

PROBLEMATIKA KŘTU V CÍRKVI BRATRSKÉ

S vděčností Pánu Bohu obdivujeme odvahu a moudrost našich předků, kteří na českoskalické konferenci v roce 1897 řešili otázky týkající se křtu. Nebylo to snadné. Již před tím se začala formovat dvě rozdílná křídla. Jedno tíhlo ke směru baptistickému, který rozhodně podtrhoval nutnost křtu dospělých vyznavačů Krista. Druhé křídlo soustřeďovalo ty, kteří se stavěli za ponechání křtu dětí. Celá problematika byla ještě komplikována znepokojením některých nad pravostí křtu v dětství, zvláště když byl proveden v římskokatolické církvi. Byli zneklidněni otázkou, zda svátost křtu byla vysluhována platně a zda by neměla být přece jen opakována.

S odstupem let se ukazuje, jak moudré bylo řešení, zakotvit v církevním řádu svobodu v otázce křtu. Ve zmíněné době stála jistě Svobodná reformovaná církev před možností rozkolu, který by měl tragické následky pro její práci. Probojovaná volnost v této otázce se stala základem dalšího prohloubení a rozšíření práce. Šlo o možnost křtu dospělých nebo dětí a o svobodu ve způsobu provedení této svátosti. Platný byl křest vykonaný ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha svatého, ať byl proveden pokropením, politím, nebo ponořením. Také jednotliví kazatelé se mohli svobodně rozhodnout, zda budou křtít též děti. V tehdejší době, na konci 19. století, byla tato křestní praxe a s ní související svoboda svědomí kazatelů něco zvláštního a pro některé pozorovatele zvnějšku až pobuřujícího. V jedné církvi bylo dovoleno křtít nemluvňata a zároveň byli členy církve ti, kteří vyznávali přesvědčení, že křest dospělých nejvíce vyjadřuje ustanovení novozákonního křtu.

Církev byla za toto své rozhodnutí mnohými napadána. Kazatel Alois Adlof vzpomíná, jak jeden proslulý polemik z ekumeny vyjádřil o Svobodné církvi reformované, že je: „dogmatickým spektrem duhovými barvami hrajícím“. Silný útok přišel i ze strany těch, kteří se Svobodnou církví dříve sympatizovali. Farář Karafiát v Reformovaných listech kritizuje toto rozhodnutí a považuje ho za zrazení reformovaného základu věrouky. Říká o tomto rozhodnutí doslova: „Tak na reformované půdě činit nelze“ (Reformované listy. 3/1898). Církev tenkrát snesla i ostrý tón polemik, vyjadřovaný mnohdy až s výsměšným zabarvením. Přijaté rozhodnutí konference z roku 1897 se osvědčilo a přineslo ovoce. A. Adlof ve svém *Přehledu biblického učení* píše: „Křest je ustanovení Pána Ježíše, aby na rozkaz jeho znázorněna byla vodou očišťující moc krve Kristovy a obživující moc Krista skrze Ducha svatého.“ A dál kazatel Adlof podtrhuje, že křest je symbolické kázání, svědek věrnosti Boží, pečeť víry a znamení, že patříme Bohu. Při dotažení tohoto pojetí do roviny křest'anovy existence, skutečně není možné připustit, aby způsob provedení a množství použité vody mohly ovlivňovat kvalitu a platnost vykonaného křtu.

V posledních desetiletích se v církvi projevil zřetelný posun směřující ke křtu dospělých. Přesto není opuštěna svoboda v této otázce, protože Písmo svaté křest dětí nenařizuje, ale ani nezakazuje. V apologetické knížce „Pravdivé slovo o Svobodné reformované církvi“ z roku 1911 se potvrzuje započatá linie (kolektivní dílo kazatelů církve). Za rozhodující známku smyslu křtu svatého je považována vnitřní změna, a ne vnější úkon, i kdyby byl sebezúčinnější. Je vyslovena zásada, že křest nás nemá dělit s lidmi, „o nichž víme, že Pána Ježíše milují a jemu se chtějí líbit.“ Je to tendence, která vědomě směřuje proti magickému chápání křtu a vůbec proti křestní praxi, která by obřadem měla suplovat duchovní

skutečnost. Vždyť to je reformační chápání svátostí, které nepůsobí samy o sobě, ani použitými živly, ale jsou názorným potvrzením přijaté Boží milosti v Duchu svatém. Křest je pečetí, že se člověk stává Kristovým vlastnictvím a zároveň závazkem chodit v plnosti Ducha svatého a v novotě života.

Určité nejasnosti se až do naší doby projevovaly tam, kde někteří žádali nový křest. Církev jako celek se vždy proti anabaptismu stavěla a považuje křest v zásadě za neopakovatelný. Pro zneklidněná svědomí byly povolovány výjimky tam, kde někdo nemohl ze svého vnitřního přesvědčení považovat dřívější křest za platný. Vyšlo se vstříc jen těm, kteří měli pochybnosti o pečetí svého spasení i po pastýřském rozhovoru, ve kterém byla podtržena všeobecná platnost trojičního křtu. Ale i zde bylo třeba povědět jasnější slovo. Stalo se tak na konferenci v roce 1974. Jestliže byly povoleny výjimky těm, kteří se z nějakého důvodu nemohli přiznat ke svému křtu v dětství, pak v otázce křtu po obrácení a osobním vyznání Krista bylo pověděno jasné slovo. Konference usnesla: „Byl-li někdo po obrácení pokřtěn politím či ponořením, nepřipouštíme možnost nového křtu ponořením.“ Pro nekonečné polemiky o křestní praxi byla vydána tato směrnice: „Místo neplodných rozhovorů o křtu vodou doporučujeme soustředit pozornost na podstatnou otázku znovuzrození z Ducha svatého a nutnost posvěceného života víry, ke kterému Duch svatý vede.“

V současné době se ekumenické hnutí prodírá z houští rozvětveného konfesionalismu ke vzájemnému uznání svátostí a k viditelné jednotě v těchto otázkách (např. Linské dokumenty ekumenické konvergence a také Leuenberské hnutí protestantských církví v Evropě). V Církvě bratrské nastoupený trend svobody v křestní praxi je potvrzován dodatečně i další teologickou prací. Např. Amedeo Molnár přejně cituje v *Křesťanské revui* (1955, s. 282) slovo francouzského novozákonníka Théo Preisse: „Od doby konstantinské je milost křtu pošlapávána a snižována na pojistku věčného života. Zatímco má být zdrojem křesťanského života, dává křest od něho příliš často dispens. Nejlépe by dnes vyjadřovala svobodu živého Krista v církvi koexistence četných křtů dospělých a křtů dětí. Odpovídala by rozmanitým společenským vztahům přítomného světa.“

Pod novějším průzkumem biblického myšlení se už naše pojetí svobody ve křtu přestává jevit jako „dogmatické spektrum duhovými barvami hrající“, ale spíše jako cesta k jednotě církve. Můžeme zmínit i „Dohodu o křtu a večeri Páně a ordinaci“, která byla přijata na zasedání Komise Světové rady církví pro víru a řád v roce 1974. V dohodě je výstižně položen důraz na spojení křtu s životem víry, a ne na obřad a užitou vodu. Čteme tam: „Všechny církve uznávají nezbytnost víry pro přijetí spasení ve křtu vyhlášeného. Shodují se i v tom, že osobní závazek nezbytně patří k odpovědnému členství v církvi, těle Kristově. Křest se netýká jen okamžité zkušenosti, nýbrž celoživotního spojení s Kristem a růstu v něm. Život křesťana je život ustavičného zápasu, ale také ustavičného okoušení milosti. Pokřtěný člověk žije ve víře a v poslušnosti pro Krista, pro jeho církev a pro svět, který Kristus miluje. Jediným křtem jsou křesťané sjednoceni s Kristem a se sebou navzájem.“

Jsmo vděční, že si dnes mnozí uvědomují závažnost svátostného obřadu, který však nemůže nahradit víru a posvěcený život v Kristu. Při vši mdlobě a nedokonalosti smíme prožívat vděčnost za dědictví našich duchovních otců, že křest je svátostí sjednocující s Kristem a s církví.

Černý, Pavel. Problematika křtu v naší církvi. Původně otištěno v časopise *Bratrská rodina*, 6-7/1980, s. 93-94. (upraveno 2017).